

נראה לו שהיה זאב באותו מקום וכן חסרו חמשה כבשים מהמנין שהיה נמסרים להרועה ובהדיר יש חתירה אחת קטנה שקשה לידע האיך היה יכול הזאב לצאת משם עם הכבשים הנדרסים. הנה עיינתי עם עוד לומדי תורה אשר עמי ונראה לי להתיר הצאן שהיו בהדיר מכמה טעמים. וטעם הראשון אשר נראה לי מכח דברי הפוסקים דאפילו הרג שנים כשרים הנשארים ופירש הט"ז הטעם דהרי כתב הר"ן בטעם דברי הגמרא דאם קטע ראשו של אחד אמרינן דנח רוגזיה וכתב וז"ל ¹²³⁴⁵⁶⁷ ולא תיישין שמא בתחלה דרס ואח"כ הרג דכיון שהם עומדים במקום שיכול לדרוס איזה מהן שירצה אני אומר זה דרס ראשונה והרגו עכ"ל. ומזה למד הט"ז דאפילו הרג שנים ומטעם זה נ"ל דכיון דהנדרסים והנהרגים כולם נמצאו מחוץ לדיר יש לומר דכל כבש שהתחיל לדרסו לא הפסיק עד שהוציאו לחוץ כי הרי נראה דהוציא חמשה ולמה נחזיק רעותא באחריני שאין נראה בהן פצע ולומר דגם אלו פצע ואח"כ הוציא האחרים לחוץ הלא הסברא נותנת דכל זמן דלא הוציא לחוץ אותו שהתחיל לדרס לא נח ממנו. הגם דהט"ז כתב לשון דנח רוגזיה בשנים אבל טעם אחד להריגה ולהוצאה מחוץ לדיר דאין להחזיק ריעותא מטעם דאמרינן בזה שהתחיל גמר עשייתו וכאן רואין אנחנו דהנדרסין הוציא לחוץ הוא אצלו גמר עשייתו לגבי אחריני ובאחרים שלא הוציא אמרינן דלא דרס כלל. ובני

הרב מו"ה משה נ"י אמר דלו נראה דא"צ לומר כלל שהיה זאב בדיר שיוכל להיות שחמשה צאן נתעו בשדה ביום ולעת ערב הפחיד הרועה ערל להגיד או שבעצמו לא ידע אם חסר ונדרסו בשדה ולא עלה כלל הדורס בין הכבשים שבדיר ומה שהערל אומר כי כל הכבשים הכניס בלילה אין אנו צריכים להאמין לו. ואם ירצה כ"ת ויראה בעיניו דברים שלנו להתיר הצאן באכילה יוכל לצרף דעתינו ועל כל פנים להתיר למוכרם לערל בודאי יוכל לסמוך כן נראה לי:

דברי ידידו דוש"ת

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

החופ"ק שינאווא יצ"ו

סימן ב

להרב הנ"ל *

^{הערה} **מכתבו** בבשורת מז"ט הגיעני והנני מברכו שיזכה להכניסו לחופה ולראות ממנו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות בישראל. ואודות אשר דרש ממני מה שכתבתי להרב דק' אינטרערדאם בזיבען בערגען בדבר הבר אווזות החדשים הגדולים הנה שלחתי לו כל המכתב אשר שלח לי מעכ"ת ולפענ"ד כתבתי לו שאין לאכלן כי גמרא מפורשת היא בחולין דס"ג אר"י נקיטנא אריכי שקי וסימקא שרי גוצי שקי וסימקא אסירי. הרי דעל ידי שינוי מעט אין ראייה

(* עיין במדור הליכות והלכות עמ' שפה מ"ש רבנו עוד מענין זה.

מדזה טהור זה נמי טהור. ומ"ש הרבנים דבאבר אחד ארוך גרוע יותר מכל אברים גדולים הגם דיש מקום לומר כן אבל מי מכריח זאת הלא יוכל להיות כשם דאעפ"י שהם בתמונה אחת זה טהור וזה טמא וסימנא שוק אריך כן הקטנים והגדולים ביותר שלא היו מצוים כמוהם ג"כ אין המסורה ראייה מקטנים לגדולים. וראייה לדבר מדברי הגמרא ב"ק דנ"ה דפשוט להו דבשינוי מעט חד מינא הוי לגבי כלאים ובחולין אמרו דשוק ארוך וגוץ זה טהור וזה טמא ע"כ מוכרחין אנו לחלק דבשלמא גבי עוף טהור וטמא דעיקר החילוק הוא בארבעה סימני טהרה ואין אנו יודעין רק עפ"י המסורה שאלו טהורין צריך להיות כתמונתם ממש ואם לא אין ראייה שאותו שיש להם שינוי מעט יש להם ג"כ סימני טהרה ויוכל להיות דשני מינים הם מצד הטומאה והטהרה כמו דאמרינן בחולין הנ"ל וא"כ מכש"כ כשכל חברין משונים בגדלות שאינו מצוי כאלו בהקדומים אבל בגמרא ב"ק דחכמים ידעי דאלו השני עופות שניהם מין טהורין דאל"כ היה כלאים מצד טהורות וטמאות רק על ידי שינוי מעט פשוט להו דלא הוי כלאים. ולענ"ד זה כוונת המחבר ביו"ד סימן פ"ב ס"א שכתב בזה"ל ועוף טהור נאכל במסורת והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור עכ"ל. ולמה התנה שיהיה דבר פשוט הלא כתב מקודם שנאכל במסורת וא"כ ממילא המסורת היא על זה העוף ומה הצריך עוד שיהיה דבר

פשוט. נראה שזה כוונתו אם יבא עוף חדש שיהיה ג"כ בתמונה זו רק שעוף כזה לא היה עוד מקודם באותו מקום כמו אלו שגדולין כאלו לא אכלנו מקודם אין המסורה של מין המצוי מועיל. ותמהתי למה לא נביא ראייה מאווחות ובר אווחות הבר שאנו אין אוכלין אותן כפסק הצ"צ סימן כ"ט והלא תמונתן ג"כ כאווחות בייתי רק דגדולה הימנה ואינה שכיחא בישוב ואם נימא דמסורה של תמונה אחת מועיל אפילו א' קטן וא' גדול כי זו התמונה מעיד שהעוף טהור כי כבר בדקוהו הראשונים נכשיר מדבריות ג"כ אע"כ כיון דעל מדבריות אין מסורת יוכל להיות דאינם טהורות אעפ"י שבייתות שבתמונה זו טהורות הן כן גבי קטנים וגדולים אעפ"י שעל הקטנות יש לנו מסורת דטהורות הן אין ראייה על הגדולות. עוד זאת שמעתי שאותן בר אווחות החדשים מהלכין בקומה זקופה והיא שינוי מבר אווחות שלנו כמ"ש חז"ל שפיל ואזיל בר אווחא ועוד שמעתי כי כמה פעמים שבאים ביחד עם הקטנים סמוך למים הקטנים קופצין תכף לתוך המים ושטין ע"פ המים והם חונים על היבשה סמוך למים. גם אמר איש אחד שאותן שבזיבען בערגן כולם עיניהם אדומים משא"כ בשלנו הקטנים. גם שמעתי שביציהם אינם כדים וחדים כשלנו. יהיה איך שיהיה ראוי שלא לאכלן כל זמן שאין עליהם מסורה ברורה. והיה שלום כנפשו ונפש ידידו:

הק' יחזקאל שרגא הלברשטם

סימן כא

ב"ה יום ג' לסדר לא ירפך ולא
יעזבך תר"ן לפ"ק.

תחל שנה וברכותיה לכבוד ידידי אהובי
ה"ה הרב המאה"ג החריף חסידא
ופרישא נר ישראל ע"ה בנש"ק הצדיק
המפורסם כקש"ת מוה"ר משה נ"י אבד"ק
דעש יע"א.

בש"ק העבר הגיענו הטלגרם בבשו"ט
והיה לי לעונג שבת ותמול השגתי
הפא"וו בכת"י ונהנתי מאד כה יתן ד'
וכה יוסיף ברו"ח לאמץ כחו ואיבריו
ויהיה בריא וחזק לעבודתו ית"ש ויתחדש
כנשר נעוריו. וע"ד שאלתו אודות הבר
אוזות החדשים בכאן נוהגין בהם איסור
מחמת שאין להם מסורה ברורה. מכתבים
הקודמים עם הפ"נ קבלתי וד' ימלא
משאלותם לטובה. וזה הכלל כל עוד
שאינו שוה לעופות שאנו אוכלין הגם
שדומין להם בתמונתו והשינוי מעט אין
אנו רשאים לאוכלן עד שיהיה ידיעה
שנאכלין במקום שיש בני תורה ויראי
שמים וראיה לדבר שבר אוזות דאגמא
שקורין ווילדע קאטשקעס ג"כ דומים
להנהו בר אוזות הנאכלים שיש להם
חרטום שחור וצפרנים שחורים מכל מקום
נוהגין בהם איסור הגם כי יש שו"ת בדבר

ויש מתירין מכל מקום המנהג הוא לאסור
מכל מקום בהני בר אוזות שגדולין מאד
ומעולם לא היו במדינה זו כמותם ולא
התיר אותם שום גדול הדור אסור לאוכלן
עד שיהיה מסורה ברורה ממקום תורה
שאוכלין אותם דברי ידידו המברכו
בכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים:
הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

סימן כב

אחינו בני ישראל שמעו

למען האמת והשלום ולכרר האמת לאמיתו
בענין הציקאריע מהפאבריקען של אינם
יהודים אשר כל גאוני הדור רעשו ארץ ומלואה
להציל את בני ישראל ממאכלות אסורות נסע
כבוד קדושת אמו"ר הגאון הקדוש משינאווע
שליט"א אל מקום הפבריק לעיר קאשוי וגם
הרב מ' זלמן שפיצער נ"י המתיר היה שמה
ואחר החקירה והדרישה והתוכחות פא"פ עם
הרב הנ"ל מסר לידינו איסור הזה הפסק הלכה
להפיצו ע"פ תבל.

ב"ה הסרת המכשלה היום יום ב'
לסדר לעברך בברית תור"ם לפ"ק.

(*) להוי ידוע לכל מאן דבעי למידע כי
הייתי בעיר קאשוי במדינת
אונגארין אודות הציקאריע ונתברר אצלי
שאיין שם השגחה בהפאבריק של

(*) הכרוז דלעיל הודפס בשעתו על ידי רה"ק והתפרסם ברחבי העולם האיסור על "פרנק ציקוריה"
בו סותר את טענות המתירים. הקול קורא נדפס בטורנא. ובצדו נדפס גם תירגום בשפת אידיש.
ראה ברכה"ק משינאווא חלק ב' עמוד תנו—תסא. כל מי שיגיע העלה הזאת מצוה ומחויב
להדביק את איסור הלז בכותל בתי כנסיות ובמ"ד, ולמצוה גדולה תחשב, ואסור לקרעו ולמחקו.